

16. Novyj kurs: reformy v Ukraїni. 2010–2015: Nacional'na dopovid' / [za zag. red. V. M. Gejca ta in.]. – K.: NVC NBUV, 2010. – 232 s.

17. Kalinichenko M. M. Polityko–vladnyj potencial gromadjans'kogo suspil'stva v suchasnij teorii' polityky. Avtoref. dys... kand. polit. nauk. za spec. 23.00.01. – teoriya ta istoriya politychnoi' nauky / Nacional'nyj pedagogichnyj universytet im. M. P. Dragomanova. – K., 2006. – 20 s.

Lysenko Yu. V., candidate of political sciences, associate professor of political science and sociology, SHEI "Kyiv National Economic University Vadym Hetman" (Ukraine, Kyiv), khyloko.m@gmail.com

Civil society in Ukraine: development trends in the context of democratization

In the article the characteristics and trends of functioning of a modern civil society in Ukraine in the context of democratization. The article summarizes the place and role of man as the subject of politics in the structure of modern civil society.

Keywords: civil society, democratization, humanization of politics, social activity.

Лысенко Ю. В., кандидат политических наук, доцент кафедры политологии и социологии, ГВУЗ "Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана" (Украина, Киев), khyloko.m@gmail.com

Гражданское общество в Украине: тенденции развития в контексте демократизации

Рассматриваются особенности и тенденции функционирования гражданского общества Украины в контексте процессов демократизации. Обобщается место и роль человека как субъекта политики в структуре современного гражданского общества.

Ключевые слова: гражданское общество, демократизация, гуманизация политики, гражданская активность.

* * *

УДК 159.923.2 : 323

Наконечний М. В.
аспірант відділу гуманітарної безпеки, НІСД
(Україна, Київ), mx.nak@hotmail.com.

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ЧИННИК БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В ЕПОХУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Метою даної статті є дослідження особливостей сучасного витлумачення національної ідентичності та її взаємозв'язку з національною безпекою в умовах наявних глобалізаційних трансформацій світу. В статті досліджується вплив процесів глобалізації на феномен національної ідентичності, аналізуються причини маргіналізації суспільства, що пов'язана з кризою ідентичності. Національна ідентичність розуміється у якості основи для успішної консолідації, ефективного функціонування і розвитку будь-якої "уявленої спільноти", до якої можуть бути віднесені і сучасні форми національних держав. Дослідження національної ідентичності розглядаються у якості міцного фундаменту для формування і реалізації сучасної політики національної безпеки, що потребує якісно нових підходів, розуміння та інтерпретації реальності.

Ключові слова: глобалізація, глобалізаційні трансформації, ідентичність, національна ідентичність, національна безпека.

Сучасний, відносно сталий, пост-воєнний світ є складною системою взаємопов'язаних процесів, явищ та смислів, що зазнає все більш помітних та суттєвих змін, занурюючись у особливу нову фазу свого розвитку – глобалізацію. Остання породжує масштабні та глибокі трансформації, а її вплив та прояви спостерігаються у різних сферах та рівнях сучасного життя – міжнародному, державному, суспільному, індивідуальному тощо. Актуалізація глобалізаційних тенденцій, динамічність перебігу процесів, перетворення в економічних і політичних відносинах, розповсюдження інформаційних технологій призводять до трансформації соціокультурного і політичного простору та впливають на самоідентифікацію, модифікуючи цінності, взірці і смисли, обумовлюючи становлення нової соціальної суб'єктивності та

загрожуючи маргіналізацією суспільства. Це породжує питання щодо сутності нової системи цінностей, меж маргінальності, єдності та згуртованості суспільства і держави. Відтак, сучасні виклики та загрози системі національної безпеки зумовлюють потребу у нових концептах та методах й пов'язані зі змінами внутрішнього світу людини, що обумовлює особливе значення досліджень щодо сутності та форм ідентичності, ідентифікації та ре-ідентифікації в епоху глобалізації.

Проблематизація ідентичності розпочалася в кінці XIX – першій половині XX століття філософською рефлексією над нею як над соціокультурним феноменом, а її наукове дослідження у XX столітті пов'язане з ідентифікацією, як способом подолання "кризи ідентичності" [1]. Наукове дослідження національної ідентичності, зокрема, пов'язане з глобалізацією та окремими елементами безпекових контекстів, формувалося завдяки працям таких західних дослідників, як Б. Андерсон, З. Бауман, У. Бек, Р. Брюейкер, Ю. Габермас, С. Гантінгтон, М. Гібернау, Е. Гідденс, І. Гофман, Е. Еріксон, А. Етциони, М. Кастельс, П. Рікер, Е. Сміт, Ч. Тейлор, Е. Фромм, В. Хесле та ін. Серед російських дослідників проблеми варто назвати прізвища Т. Артем'євої, М. Заковоротної, І. А. Зверєвої, В. Ільїна, О. Панаріна, Н. Федотової, В. Ядова тощо. Серед вітчизняних дослідників доречно зазначити праці В. Андрушенка, В. Воронкової, Т. Воропай, О. Гнатюк, П. Гнатенка, Л. Губерського, С. Здіорука, М. Козловця, В. Кременя, С. Кримського, В. Ляха, В. Малахова, Л. Нагорної, М. Степика, М. Шульги та ін. У працях цих дослідників проблема ідентичності розглядається у якості категорії соціально-гуманітарних наук, має міждисциплінарний характер й відповідне узагальнене розуміння.

Метою даної статті є дослідження особливостей сучасного витлумачення національної ідентичності у її взаємозв'язку з національною безпекою в умовах наявних глобалізаційних трансформацій світу.

Історія тоталітаризму XX століття спричинила нівелювання багатьох звичних та зрозумілих соціальних норм і цінностей – починаючи з традиційної сім'ї, й закінчуючи повагою до влади, поставивши під сумнів загальновідомі і загальноприйняті погляди та уявлення щодо сутності блага, справедливості, гідної поведінки, моралі тощо. Етична примітивність релятивізму та безмежний мультикультуралізм породив повсюдний моральний вакуум й глобальне тяжіння до відчуженості, поглиблене внутрішньою спустошеністю – результатом духовно безплідної та ілюзійної гонитви за споживанням. Розчарування у політиці, як суспільному механізмі управління, що не здатен виконувати свої функції без додаткового контролю, увесь спектр переживань та відчуття постійної тривоги, недостатня захищеність з боку національної держави, зрештою, формує у людей своєрідний "духовний голод", що лише посилює відчуття непевності, підштовхуючи до пошуків – чи "сенсу життя", чи – способів "позбавитися такої тривоги" [2] та є індикатором втраченої ідентичності, обумовлюючи численні колізії самоідентифікації.

Так на думку І. Зверєвої, "соціокультурна ідентифікація сьогодні набула форми суперечності, яка

не може бути вирішена”, що породжує припущення про “зникнення ідентичності як такої, в основі якого лежить теза про кризу соціальності” [3, с. 8] та призводить до поступової девальвації традиційних форм ідентичності і маргіналізації суспільства.

Етимологічно поняття “ідентичність” поєднує у собі декілька значень. Так, “ідентичність” може розумітися у якості тотожності особи самій собі, антиномією до якого є поняття “Інший”. У іншому значенні “ідентичність” – це виняткова однаковість з кимось або чимось, де антиномією є – “різний”. Також, “ідентичність” може тлумачитися як унікальність чи справжність. Загалом у сучасних філософських концепціях “ідентичність” визначається як співвіднесеність чого-небудь, наділеного буттям, з самим собою у зв'язку та безперервності власної мінливості, мислиме у цій якості та позначене певними особливостями. Разом з тим, “ідентичність” розглядається як принцип, котрий поєднує організацію мікро- та макрополітичного простору, надає конкретного смислу існування окремим особистостям, соціальним групам та державним утворенням. Ключовою особливістю проблеми ідентичності в епоху глобалізації є розгортання та поглиблення кризи ідентичності, що, зокрема, проявляється у двох взаємно протилежних тенденціях: “регіоналізації” та “глобалізації” ідентичності.

“Регіоналізація” (локалізація) ідентичності передбачає фокусування ідентифікації на найбільш простих та зрозумілих джерелах – релігійних, етнічних, територіальних, побутових тощо. Як зауважує М. Кастельс, таке прагнення є не новим, оскільки саме ці джерела знаходилися у витоків становлення людського суспільства. Проте, у межах історичного періоду, якому притаманна делегітимація інститутів влади, деструктування організацій і поступовий занепад великих суспільних рухів, що позбавляє людину упевненості у правильності її оцінок щодо себе та її “Інших”, ідентичність перетворюється на основне доступне джерело смислів, а люди усе частіше організують смисли свого існування не довкола своєї діяльності, але на основі власної буденності і того, ким вони хочуть бути [4, с. 27].

“Глобалізація” (космополітизація) ідентичності передбачає тяжіння до ствердження та конструювання її “наднаціональної” (космополітичної) форми. Хоча це тяжіння і є логічним наслідком процесу розмивання національної ідентичності, проте, *de facto*, можливість його успішного конструювання викликає, щонайменше, серйозні сумніви, оскільки вимагає успішного вирішення величезного обсягу породжуваних проблем. Маргіналізація, наприклад, суттєво ускладнює будь-які ідентифікаційні процеси на наднаціональному рівні, оскільки не-маргінали схильні віддавати перевагу традиційній національній ідентичності, тоді як маргінали – не є надто схильними до подібної ідентифікації загалом. Вдалим прикладом є поява й поступове формулювання проблеми “національна ідентичність vs. єдина європейська ідентичність” та посилення націоналістичних і праворадикальних рухів у деяких країнах-членах ЄС. Проте, потрібно зазначити, що питання про майбутнє Євросоюзу та єдиної європейської ідентичності сьогодні усе ще відкрите, а

отже – отримає певну відповідь лише у майбутньому з плином часу.

Національна ідентичність – одна із форм ідентичності спільноти, що має власну структуру та особливості. У найзагальнішому вигляді це відчуття колективної приналежності до певної національної спільноти та відповідної культури. Як зазначає М. Козловець, посилаючись на думку американської дослідниці Л. Грінфельд, “національна ідентичність у її сучасному розумінні є ідентичністю, яка полягає у приналежності до “народу”, найважливішою ознакою якого є те, що його визнають як “націю”. За класифікацією Грінфельд, можна виокремити п'ять найважливіших аспектів ідентитетів нації та національної ідентичності. Перший з них – людське переконання у тому, що нація існує до того моменту, доки її члени визнають одне одного за співвітчизників та прагнуть продовжувати співіснування. Другий аспект – наявність спільного історичного минулого, спільних загальних обов'язків та уявлень про спільне майбутнє. Третій аспект – наявність спільної взаємопов'язаної діяльності. Четвертий аспект – стале та постійне проживання у межах однієї країни. П'ятим аспектом є наявність спільних характеристик “національного характеру” та загальнонародної культури [5, с. 57-58]. Таким чином, національна ідентичність є складним феноменом, що відбувається лише за умови наявності усієї сукупності рис, притаманних певній національній спільноті. На думку О. Гнатюк, національна ідентичність може бути визначена як “комплекс спільних переконань, позицій і вірувань, вироблених у процесі формування окремішності спільноти, який поєднувався з акцептацією політичних прагнень певної політичної групи або акцептацією держави” [6, с. 56].

Ключовим для тлумачення поняття “національної ідентичності” є поняття “нація”, яке донедавна розумілося через призму етнічної спільноти, а приналежність до відповідної культури і соціально-політичної спільноти була другорядною. Проте, у сучасному світі тлумачення поняття “нація” спирається, більшою мірою, на соціально-політичний та культурний виміри, враховуючи етнічну складову радше як додаткову, аніж ключову компоненту.

Неможливо оминати увагою й підхід Б. Андерсона, де нацією є: “уявлена політична спільнота – при тому уявлена як генетично обмежена і суверенна” [7, с. 19]. Де “уявлена” – означатиме те, що представники навіть найменшої нації в світі ніколи не знатимуть більшості зі своїх співвітчизників, не зустрічатимуть, і навіть не чути будуть нічого про них, та все ж в уяві кожного житиме образ їхньої співпричетності одне до одного; “обмежена” – означатиме те, що навіть найбільша з націй, налічуючи сотні мільйонів людей, матиме свої межі, нехай навіть і рухомі, поза якими не знаходиться й інші нації, жодна з яких не уявлятиме себе рівнозначною усьому людству; “суверенна” – означатиме те, що сам концепт національної ідентичності сягає своїм корінням доби Просвітництва, коли Революція зруйнувала легітимність богом встановленої й ієрархічної династичної держави, а емблемою та символом людської свободи стала суверенна держава; і, зрештою,

“спільнота” – означатиме те, що, незважаючи на фактичну нерівність і експлуатацію, нація завжди сприйматиметься як людське глибоке й солідарне братерство [7, с. 22]. Таким чином, ідентичність кожної національної спільноти є її колективною самосвідомістю, самовизначенням та творенням власного образу і змісту, а не деяким зовнішнім, штучно створеним образом “національного характеру”.

Отже, національна ідентичність є системним комплексом спільних переконань, позицій, вірувань, візрів та цінностей, а також інших параметрів, які стосуються індивідуальної та спільної, зовнішньої (відносно своїх “Інших”) та внутрішньої (відносно власної “самості”) орієнтованої ідентифікації, що є основою для існування та функціонування даної конкретної “уявленої спільноти” як цілого. Цей комплекс формується і конструюється спільнотою у процесі її становлення і подальшого розвитку. Він дозволяє кожному члену такої спільноти визначити, збагнути та описати свою приналежність у межах складного та неоднорідного світу. Відтак, національна ідентичність – рушійна основа для успішної консолідації, ефективного функціонування та розвитку будь-якої “уявленої спільноти” сучасного світу, до яких, зокрема, можна віднести будь-яке з сучасних суспільств та базовані на них нації-держави.

Водночас, сучасна система національної безпеки мислиться комплексним, складним та багаторівневим конструктом, покликаним ефективно та своєчасно реагувати, випереджати та ліквідувати виклики і загрози, що виникають в умовах динамічного світу глобалізаційних трансформацій. Серед них – не лише маргіналізація та криза ідентичності, але й похідне від них – розмивання національної ідентичності, яка, наразі, є фундаментом більшості сучасних націй-держав. Водночас, значне похвалення міграційних процесів призводить до неконтрольованої культурної дифузії та є гострою проблемою для національної ідентичності більшості сучасних національних держав. Суттєвими є загрози транснаціонального характеру – пандемії, деградація навколишнього середовища та екологічні проблеми, транснаціональні злочинні угруповання, загрози з боку ядерного та звичайного тероризму тощо. Вагомою проблемою є квоість існуючого концепту глобальної архітектури, сформованого у середині попереднього століття, що уможливорює міжнародні військові конфлікти, свідченням чому є військові дії на окремих територіях сучасної Української Держави, що виникли у відповідь на спроби інвазії з боку Російської Федерації.

Таким чином, якісно та всебічно сформована національна ідентичність є своєрідним “скелетом” для національної держави, міцним фундаментом для здійснення державної політики та забезпечення національної безпеки, тоді як відмова від національної ідентичності на користь “регіональних” чи “глобальних” ідентичностей ускладнює ефективне функціонування системи національної безпеки, послаблюючи державні гарантії захисту прав і свобод. А пошук та розробка нових концепцій для захисту та конструювання національної ідентичності, які могли би ефективно протидіяти негативним викликам сучасного світу, посилити ефективність національної безпеки,

зберігаючи при цьому національні досягнення, безперервність традицій та зв'язок поколінь, постає надважливим завданням для нашого суспільства і держави.

Список використаних джерел

1. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис / Э.Эриксон: пер. с англ.; общ. ред. и предисл. Толстых А.В. – М.: Издательская группа “Прогресс”, 1996. – 344с.
2. Этциони А. От империи к сообществу: новый поход к международным отношениям / А.Этциони; ред. В.Л. Иноземцева. – М.: Научн.-изд. Центр “Ладомир”, 2004. – 342 с.
3. Зверева И.А. Идентичность как философская проблема (социокультурные основания): автореф. дис. на соискание уч.степени канд. филос. наук: спец.: 09.00.11 – “социальная философия” / И.А.Зверева. – М., 2010. – 24 с.
4. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура / М.Кастельс; под науч. ред. О. И. Шкаратана. – М.: ГУ ВШЭ, 2000. – 608 с.
5. Козловець М. А. Феномен національної ідентичності: виклики глобалізації: Монографія / М.А.Козловець. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. – 558 с.
6. Гнатюк О. Прощання з імперією: Українські дискусії про ідентичність / Оля Гнатюк. – К.: Критика, 2005. – 528 с.
7. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму / Б.Андерсон. – К.: Критика, 2001. – 272 с.
8. Terriff T. Security Studies Today. / Terriff, T., Croft, S., James, L., Morgan, P. M. // Polity Press. – 1999. – 234 p.
9. Сміт Е.Д. Національна ідентичність / Сміт Е.Д.; пер. з англійської П. Тарашчука. – К.: Основи, 1994. – 224 с.
10. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування: монографія / М.Т.Степико. – К.: НІСД, 2011. – 336 с.

References

1. Erikson E. Identichnost: yunost i krizi / E.Erikson: per. s angl.; Obsch. red. i predisl. Tolstyih A.V. – M.: Izdatelskaya gruppa “Progress”, 1996. – 344s.
2. Etsioni A. Ot imperii k soobschestvu: novyyi pohod k mezhdunarodnyim otnosheniyam / A.Etsioni; red. V.L. Inozemtseva. – M.: Nauchn.-izd. Tsentr “Ladimir”, 2004. – 342 s.
3. Zvereva I.A. Identichnost kak filosofskaya problema (sotsiokulturnye osnovaniya): avtoref. dis. na soiskanie uch.stepeni kand. filoz. nauk: spets.: 09.00.11 – “sotsialnaya filosofiya” / I.A.Zvereva. – M., 2010. – 24 s.
4. Kastels M. Informatsionnaya epoha: ekonomika, obschestvo i kultura / M.Kastels; pod nach. red. O. I. Shkaratana. – M.: GU VShE, 2000. – 608 s.
5. Kozlovets M. A. Fenomen natsionalnoi identychnosti: vyklyky hlobalizatsii: Monohrafiia / M.A.Kozlovets. – Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 2009. – 558 s.
6. Hnatiuk O. Proshchannia z imperiieiu: Ukrainski dyskusii pro identychnist / Olia Hnatiuk. – K.: Krytyka, 2005. – 528 s.
7. Anderson B. Uiyavleni spilnoty. Mirkuvannia shchodo pokhodzhennia y poshyrennia natsionalizmu / B.Anderson. – K.: Krytyka, 2001. – 272 s.
8. Terriff T. Security Studies Today. / Terriff, T., Croft, S., James, L., Morgan, P. M. // Polity Press. – 1999. – 234 p.
9. Smit E.D. Natsionalna identychnist / Smit E.D.; per. z anhliiskoi P. Tarashchuka. – K.: Osnovy, 1994. – 224 s.
10. Stepyko M. T. Ukrainka identychnist: fenomen i zasady formuvannia: monohrafiia / M.T.Stepyko. – K.: NISD, 2011. – 336 s.

Nackonechnyi M., post-graduate student of the department of humanitarian security, NISS (Ukraine, Kyiv), mx.nak@hotmail.com.

National identity as a factor of a state security in the epoch of globalization

The article is aiming to study the features of a modern interpretation of a national identity in its interconnections with a national security under conditions of the globalization transformations of the modern world. This article examines the impact of globalization and the consequent globalization transformations on identity, which leads to the emergence and proliferation of identity crisis and marginalization of the society. In turn, this affects the erosion of national identity, which is displayed in its close ties with the social reality that is transformed under the influence of globalization. National identity is seen as the basis for the successful consolidation and for the effective functioning and development of any “Imagined communities” in the modern world, which include the modern Nation-states. Thus, national identity is seen as the foundation for the development and realization of a modern national

security, which requires new approaches, concepts and paradigms for a quality performance of reality.

Keywords: globalization, globalization transformations, identity, national identity, national security.

Наконечный М. В., аспирант отдела гуманитарной безопасности, НИСИ (Украина, Киев), mx.nak@hotmail.com.

Национальная идентичность как фактор безопасности государства в эпоху глобализации

Целью данной статьи является исследование особенностей современного истолкования национальной идентичности в ее взаимосвязи с национальной безопасностью в условиях существующих глобализационных трансформаций мира. В статье исследуется влияние процессов глобализации на феномен национальной идентичности, анализируются причины маргинализации общества, связанной с кризисом идентичности. Национальная идентичность рассматривается в качестве основы для успешной консолидации, эффективного функционирования и развития любой "воображенной общности", к которой в определенном смысле можно отнести и современные формы национальных государств. Исследования национальной идентичности рассматриваются и в качестве фундамента для формирования и реализации современной политики национальной безопасности, нуждающейся в новых подходах, понимании и интерпретации реальности.

Ключевые слова: глобализация, глобализационные трансформации, идентичность, национальная идентичность, национальная безопасность.

* * *

УДК 321.322

Рибалка С. В.

, кандидат політичних наук, народний депутат України, Голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансової політики і банківської діяльності (Україна, Київ), rybalkaserghiy@i.ua

ЯКІСНІ ПАРАМЕТРИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ЕЛІТИ В КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНОГО БУДІВНИЦТВА

Розглядаються параметри компетенцій та якостей політичної еліти трансформаційного суспільства. Аналізується специфіка структури та ціннісні орієнтації регіональних політичних еліт в умовах демократичних перетворень. Встановлюється ступінь раціональності організаційної структури політичних еліт відповідно до завдань національного розвитку та державного будівництва. Вивчаються чинники самостійного політичного статусу регіональних еліт. Розглядаються оцінки складу регіональних політичних еліт та необхідність рекрутування в зв'язку з соціальною, економічною, політичною структурними елементами суспільства. Метою статті є встановлення якісних параметрів розвитку регіональних політичних еліт у контексті інноваційного державного будівництва сучасної України. Методичними засобами є структурно-функціональний аналіз та системний підхід. У висновках обгрунтовано, що одним з провідних параметрів якісного розвитку вітчизняних регіональних еліт є інституційна спроможність державного і політичного управління в організації інноваційного економічного розвитку територій.

Ключові слова: регіональна політична еліта, державне будівництво, консолідація, громадянське суспільство, плюралістична еліта, елітарна демократія.

Розвиток демократичних перетворень в сучасній Україні ставить перед політичною наукою завдання пошуку ресурсів в реалізації успішних національних проектів розбудови нових активних інститутів демократичного спрямування. Ключову роль у забезпеченні якості демократичних трансформацій та успішного досягнення цілей перехідного суспільства посідає модернізація на регіональному рівні. Інноваційний розвиток та підвищення добробуту населення територій забезпечують відповідні політичні еліти. Регіональний вимір елітотворення посідає одно з провідних місць у вітчизняній політичній науці.

Регіони виступають потужними центрами економічного розвитку та забезпечення зростання суспільства в цілому. Тому саме на регіональні політичні еліти покладається низка відповідальних завдань щодо підтримання сталості соціально-економічного розвитку. Динаміка структурних реформ,

пошук підходів до оптимізації місцевих ресурсів та забезпечення потреб й інтересів регіонів вимагають конкретних якісних показників. У зв'язку з цим, для сучасної політичної науки актуальним є питання параметрів якості регіональних політичних еліт, оцінка їх наявного стану та розгляд бажаних характеристик, які мають проєктивний характер і спрямовані у європейське майбутнє України.

Регіональні політичні еліти України після подій Євромайдану перебувають у стані становлення. Далеко не всі вітчизняні експерти надають регіональним політичним елітам самостійного статусу. Варіюються оцінки складу регіональних політичних еліт та думки щодо необхідності рекрутування нових кадрів у зв'язку з соціальною, економічною, політичною структурою суспільства. У зв'язку з цим питання якісних параметрів розвитку регіональних еліт виступають способом емпіричного визначення еліт як чиннику динамічного і успішного розвитку конкретної країни.

Проблеми якості політичних еліт у зарубіжній політології розглядали іспанські вчені Дж. Ботелла, Х. Родрігез, О. Барберас та А. Баріо. Зазначені автори вивчали кар'єри регіональних прем'єр-міністрів у країнах ЄС, які пройшли процес децентралізації [7]. Х. Коллер, К. Мейснер, Х. Феррера приділяли увагу іспанському досвіду федералізації унітарної державності та ролі еліт в цьому процесі [8], Я. Думолін вивчає соціальний склад регіональної політичної еліти Фландрії у період Середньовіччя [9]. Серед вітчизняних вчених слід виокремити С. Наумкіну та І. Мисик, які дослідили вплив політичної еліти на стабілізаційні процеси в суспільстві [2]. Як бачимо, підходи до встановлення вимог спроможності регіональних еліт варіюються від інституційної відповідності до генеалогічних ретроспективних пошуків. Однак, на думку автора, вимоги ефективності регіональних політичних еліт потребують розгляду на тлі завдань національного державного будівництва.

Метою статті є встановлення якісних параметрів розвитку регіональних політичних еліт у контексті інноваційного державного будівництва сучасної України.

Сучасні вітчизняні політологічні дослідження формують цілісне враження еліти на основі визначення тих параметрів і критеріїв, які пов'язані з функціональними особливостями політичної системи, як управлінського елементу суспільства. В зв'язку з цим, джерелом якісних характеристик виступають потреби у суспільстві. Проте деякі з параметрів є ідеалістичними, або такими, що не відповідають емпіричному стану речей в сучасній Україні і світі. Попри це, перелік оптимальних якостей еліти є драматичним орієнтиром для розгляду фактичного стану справ. Як вважає Т. Ткач, "...у елітного представника повинні бути: – високий інтелектуальний рівень, тобто здатність до пізнання, осмислення та вирішення проблем, що виявляється в глибині розуму, швидкості, критичності та логічності мислення, широті поглядів, гнучкості та вмінні всебічно розглядати та оцінювати ситуацію, швидко та креативно знаходити рішення на поставлені завдання; – професійні здібності, які полягають в компетентному, досвідченому характері підходу до розгляду важливих суспільних справ,